

دستورالعمل کارآموزی و کالت مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه مصوب ۱۳۹۹/۲/۲

مقدمه

به منظور اجرای مفاد مندرج در آئین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۷/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه، دستورالعمل کارآموزی و کالت مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه به شرح زیر تصویب و ابلاغ گردید.

اول. تعاریف

ماده ۱- اصطلاحات مندرج در این دستورالعمل، در معانی زیر به کار رفته است:

الف) مرکز: مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه

ب) آئین نامه اجرایی: آئین نامه اجرایی ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۹۷/۱۱/۲۷ رئیس قوه قضائیه

پ) دستورالعمل: دستورالعمل کارآموزی و کالت مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه

ت) هیات تعیین صلاحیت: هیات موضوع ماده ۹ آئین نامه اجرایی

ث) کمیسیون: کمیسیون مرکزی کارآموزی و آموزش وکلا

ج) هیات مدیره استانی: موضوع دستورالعمل هیات مدیره های استانی

چ) کمیسیون استانی: کمیسیون استانی کارآموزی و آموزش وکلا وابسته به هیات مدیره استانی

ح) کارآموز: دارنده پروانه کارآموزی از مرکز

خ) پروانه: پروانه کارآموزی معتبر و قانونی صادرشده توسط مرکز

د) پروانه وکالت: پروانه وکالت معتبر و قانونی صادرشده توسط مرکز

ذ) دوره کارآموزی: از تاریخ صدور پروانه تا خاتمه تحلیف

ر) صفحه شخصی: صفحه مخصوص کارآموز که پس از پذیرفته شدن در آزمون وکالت و احراز صلاحیت وی، در تارنمای الکترونیکی مرکز ایجاد شده و ثبت تکالیف و حسن اخلاق کارآموز در کارنامه و امور کارآموزی از این طریق انجام می‌شود

ز) اختبار: آزمون کتبی و شفاهی پس از خاتمه تکالیف کارآموزی

ژ) تمدید دوره: تصمیمی مبنی بر افزایش مدت دوره کارآموزی

دوم. کمیسیون کارآموزی

ماده ۲- کمیسیون متشکل از حداقل ۷ عضو، شامل رئیس، نائب رئیس، دبیر و سایر اعضا است که برای مدت ۲ سال تشکیل می‌شود و انتخاب اعضا صرفاً برای ۳ دوره متوالی، بلامانع است.

ماده ۳- کمیسیون می‌تواند به تعداد مورد نیاز عضو مشاور داشته باشد. این افراد با دعوت رئیس کمیسیون و بدون حق رای در جلسات حضور می‌یابند.

ماده ۴- اعضای کمیسیون از داخل یا خارج از مرکز و از بین وکلا، اساتید دانشگاه و حقوقدانان انتخاب شده و همچنین باید دارای حداقل ۵ سال سابقه اشتغال در امور مرتبط بوده و نباید ظرف مدت ۳ سال قبل از انتخاب، محکومیت انتظامی درجه ۳ و بالاتر داشته باشند.

ماده ۵- عزل و نصب اعضا و رئیس کمیسیون به پیشنهاد معاون آموزش و با موافقت رئیس مرکز خواهد بود.

ماده ۶- نایب رئیس و دبیر کمیسیون با انتخابات داخلی اعضا تعیین و جلسات با حضور بیش از نصف اعضا رسمیت می‌یابد. هر یک از اعضا دارای یک رای بوده و تصمیمات با اکثریت نسبی اعضای حاضر اتخاذ خواهد شد. دبیر کمیسیون وظیفه پیگیری و اجرای مصوبات کمیسیون را عهده دارد.

تبصره: در صورت تساوی آراء، هر تصمیمی که رئیس با آن موافق باشد، اتخاذ خواهد شد.

ماده ۷- وظایف کمیسیون عبارت است از:

الف) سیاست گذاری در حوزه کارآموزی

ب) تعیین ضوابط و تدوین شیوه نامه‌های مرتبط با این دستورالعمل

پ) تعیین هزینه‌های دوره کارآموزی با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی مرکز

ت) هماهنگی با واحد انفورماتیک جهت ایجاد صفحه شخصی کارآموز در سامانه مرکز و مدیریت آن

ث) نظارت بر عملکرد کمیسیون‌های استانی و ارزیابی نحوه کارآموزی عملی و آموزش علمی کارآموز

ج) رسیدگی به اعتراض و شکایت نسبت به تصمیمات و عملکرد کمیسیون‌های استانی و کمیته‌های اختبار و اعضای آن‌ها

چ) احراز شرایط ابطال پروانه کارآموز در صورت عدم موفقیت یا غیبت در اختبار سوم

ح) اتخاذ تصمیم در خصوص تقاضای نقل و انتقال کارآموز

خ) تصمیم‌گیری در خصوص مرخصی و تکالیف جایگزین

د) سایر امور ارجاعی از سوی معاون آموزش و رئیس مرکز

ماده ۸- تصمیمات کمیسیون در سراسر کشور لازم الاجرا بوده و کلیه تصمیمات کمیسیون استانی قابل اعتراض در کمیسیون خواهد بود.

ماده ۹- در صورتی که کمیسیون استانی به صورت مطلوب به وظایف خود عمل ننماید، کمیسیون می‌تواند عدم اداره مناسب کمیسیون استانی و لزوم تغییر ترکیب اعضا آن کمیسیون را به هیات مدیره اعلام نموده و هیات مدیره باید به قید فوریت تصمیم مقتضی جهت حل مشکل اتخاذ نماید. همچنین کمیسیون موظف به اعلام تخلفات اعضای کمیسیون استانی به دادسرای انتظامی مرکز است.

ماده ۱۰- کمیسیون می‌تواند برخی از وظایف و اختیارات خود را به کمیته کارآموزی که در ذیل کمیسیون تشکیل شده است، تفویض نماید.

ماده ۱۱- سیاست‌گذاری کمیسیون باید بر مبنای توانمندسازی کارآموز از طریق تخصص‌گرایی و آموزش‌های تخصصی صورت گیرد.

ماده ۱۲- به منظور اجرای امور مربوط به کارآموزی در هر یک از استان‌ها، کمیسیون استانی توسط هیأت مدیره استانی و تحت نظر آن تشکیل می‌شود. کمیسیون استانی متشکل از حداقل ۵ و حداکثر ۱۱ عضو، شامل رئیس، نایب رئیس، دبیر و سایر اعضا است که برای مدت ۲ سال تشکیل می‌شود و هر عضو باید واجد شرایط وکیل سرپرست در مرکز استان بوده و انتخاب اعضا صرفاً برای ۳ دوره متوالی بلا مانع است.

تبصره: کمیسیون استانی می‌تواند به تعداد مورد نیاز اعضای مشاور بدون حق رأی داشته باشد.

ماده ۱۳- وظایف کمیسیون استانی عبارت است از:

الف) اجرای سیاست‌ها، مصوبات، تصمیمات و سایر امور ارجاعی از سوی کمیسیون

ب) برگزاری دوره آموزشی - کاربردی

پ) برگزاری همایش‌ها و جلسات سخنرانی

ت) ساماندهی امور مرتبط با کار تحقیقی

ث) احراز شرایط و رسیدگی به امور راجع به وکیل سرپرست و حل اختلافات احتمالی بین وی و کارآموز

ج) ارزیابی تکالیف کارآموز

چ) ارائه پیشنهاد برای انتخاب اعضای کمیته اختبار و صدور مجوز شرکت در اختبار

ح) اتخاذ تصمیم در خصوص ختم یا تمدید دوره کارآموزی

خ) بررسی و رسیدگی به درخواست مطروحه توسط کارآموز

د) تصمیم‌گیری در خصوص مرخصی کارآموز

ذ) اتخاذ تصمیم در خصوص تقاضای نقل و انتقال کارآموز

ر) ارائه پیشنهاد به کمیسیون در خصوص فرآیندهای کارآموزی

ز) ارجاع تخلفات کارآموز به مراجع ذیربط

تبصره: سایر امور مرتبط با کارآموزی به استثنای موارد دارای مرجع خاص از قبیل نقل و انتقال و تخلفات انتظامی، در صلاحیت کمیسیون استانی است و کمیسیون و کمیسیون استانی می‌توانند در راستای انجام وظایف خود از ظرفیت پیش‌بینی شده در ماده ۱۸ آئین‌نامه اجرایی استفاده نمایند.

سوم. شروع و پایان کارآموزی

ماده ۱۴- کارآموزی شامل موارد زیر است:

الف) صدور پروانه

ب) انجام تکالیف ظرف مدت ۱۸ ماه

پ) اختبار

ت) تحلیف

تبصره: کارآموز بر اساس نمره کسب شده در هر یک از دروس آزمون تستی، ممکن است از شرکت در برخی از کلاس‌های کارآموزی ناظر به آن درس یا دروس معاف شده و یا مکلف به حضور در کلاس‌های پیش نیاز گردد. تعیین ضوابط معافیت و پیش نیاز در اختیار کمیسیون است.

ماده ۱۵- به پذیرفته شدگان در آزمون وکالت، پس از احراز صلاحیت و تشکیل پرونده آموزشی، پروانه اعطا می‌گردد که امضای پروانه‌ها با رئیس مرکز یا نماینده ایشان خواهد بود. شروع کارآموزی، از تاریخ صدور پروانه است.

ماده ۱۶- پذیرفته شده، حداکثر باید تا ۱۲ ماه پس از اعلام احراز صلاحیت، ضمن تشکیل پرونده، با مراجعه به هیات مدیره استانی و امضای تعهدنامه مبنی بر عدم اشتغال در مشاغل موضوع بند (ز) ماده ۵ آئین نامه اجرایی، پروانه را دریافت نمایند و چنانچه در مشاغل موضوع این بند اشتغال دارد، مکلف می‌باشد ظرف مدت پیش گفته، گواهی خاتمه همکاری با نهاد سابق را به هیات مدیره استانی ارائه دهد. بدیهی است اعطای پروانه به ایشان تا زمانی که گواهی مذکور را ارائه ندهد ممنوع است و در صورتی که ظرف مهلت مقرر، نسبت به موارد فوق اقدام ننماید، منصرف تلقی شده و قبولی ایشان کان لم یکن می‌باشد. پذیرفته شده می‌تواند اعتراض خود را در این خصوص برای یک مرتبه و نهایتاً ظرف مدت ۲ ماه به کمیسیون تقدیم نماید. تصمیم کمیسیون در این خصوص قطعی است.

تبصره: مرکز می‌تواند به طرق مقتضی، از عدم اشتغال پذیرفته شده و یا کارآموز یا وکیل، اطمینان حاصل نماید.

چهارم- تکالیف کارآموزی

ماده ۱۷- تکالیف کارآموز به شرح زیر است:

(الف) شرکت در دوره آموزشی - کاربردی به مدت حداقل ۶۴ ساعت

(ب) شرکت در همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی که توسط مرکز یا هیات مدیره استانی برگزار می‌گردد به مدت حداقل ۳۰ ساعت

(پ) ارائه کار تحقیقی در قالب سمینار یا اثر پژوهشی در موضوعات حقوقی

(ت) شرکت در جلسات دادگاه‌های حقوقی و کیفری طی مدت ۱۸ ماه، هر ماه ۴ روز (جمعا ۷۲ روز)

(ث) تهیه گزارش از پرونده‌های موضوع بند ت به تعداد بیست فقره

(ج) انجام امور وکالتی تحت نظر وکیل سرپرست در دوره کارآموزی

(چ) سایر تکالیف به صلاحدید کمیسیون، کمیته کارآموزی و کمیسیون استانی

تبصره: کمیسیون می‌تواند در موارد پیش بینی نشده نظیر وقوع قوه قاهره، تغییراتی در نحوه انجام یا حذف برخی از تکالیف کارآموزی ایجاد نماید.

ماده ۱۸ - کارآموز موظف به اجرای تکالیفی نظیر امور معاضدتی، شرکت در دادگاه مجازی، همکاری در امور اجرایی و انجام تحقیقات مورد نیاز است که از سوی معاونت آموزش، کمیسیون، کمیته کارآموزی یا کمیسیون استانی به وی سپرده می‌شود. کارآموز مکلف است کلیه امور ارجاعی را به صورت تبریعی در مدت مقرر و به نحو شایسته و با رعایت امانت انجام داده و گزارش آن را به موقع تسلیم نماید.

ماده ۱۹ - کمیسیون‌ها و سایر ارکان مرکز می‌توانند با معرفی یا تایید کمیسیون، نسبت به استفاده از خدمات کارآموزی که دارای سوابق و توانمندی‌های خاص آموزشی، پژوهشی یا اجرایی است به عنوان سایر تکالیف یا فعالیت‌های جایگزین تکالیف کارآموزی اقدام نمایند. کارآموز واجد شرایط نیز می‌تواند استفاده از مقررات این تبصره را از کمیسیون تقاضا نماید.

ماده ۲۰ - دوره آموزشی - کاربردی به شرح زیر برگزار می‌گردد:

الف) روش کار با سامانه‌های قضایی به مدت ۲ ساعت

ب) مقررات، الزامات و اخلاق حرفه‌ای و کالت به مدت ۸ ساعت

پ) آئین نگارش حقوقی به مدت ۴ ساعت

ت) آئین دادرسی مدنی به مدت ۱۲ ساعت

ث) اجرای احکام مدنی ۲ ساعت

ج) داورى به مدت ۴ ساعت

چ) حقوق جزای عمومی و اختصاصی به مدت ۸ ساعت

ح) آئین دادرسی کیفری به مدت ۸ ساعت

خ) اجرای احکام کیفری به مدت ۲ ساعت

د) دعاوی خانواده و امور حسبی به مدت ۶ ساعت

ذ) دعاوی تجاری به مدت ۴ ساعت

ر) دعاوی ملکی و ثبتی به مدت ۴ ساعت

تبصره ۱: سر فصل و جزئیات هریک از دروس موضوع این ماده توسط کمیسیون به استان‌ها ابلاغ می‌گردد و هرگونه تغییر در ساعات و عناوین دروس منحصراً در اختیار کمیسیون است.

تبصره ۲: کارآموز موظف به شرکت در کل ساعات تعیین شده در این ماده بوده و در صورت غیبت بیش از ۱۰ ساعت، مکلف به حضور در دوره بعد به صورت کامل و با پرداخت هزینه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۱- کمیسیون استانی با هماهنگی کمیسیون، نسبت به برگزاری آزمون از دروس دوره آموزشی - کاربردی و صدور کارنامه اقدام می‌نماید. نمره نهایی هر درس، از ۲۰ محاسبه شده و ضریب دروس برابر است. در صورت کسب نمره ۱۰ در هر درس و میانگین ۱۲ در مجموع، کارآموز قبول شده تلقی می‌گردد.

ماده ۲۲- چنانچه معدل کارآموز در دوره آموزشی - کاربردی کمتر از ۱۲ باشد، باید در کل دوره مجدداً شرکت نماید و همچنین در صورت کسب حداقل معدل ۱۲، صرفاً در دروسی که نمره کمتر از ۱۰ کسب نموده، موظف به حضور مجدد در کلاس است.

تبصره: شرکت مجدد در دوره آموزشی-کاربردی، مستلزم پرداخت هزینه مربوطه خواهد بود و قبولی نیز تابع شرایط مندرج در ماده ۲۱ دستورالعمل است و در محاسبه معدل، نمرات جدید، جایگزین نمرات سابق می‌گردد و همچنین کارآموز جهت جبران معدل خود می‌تواند مجدداً در کلاس و آزمون سایر دروسی که در آن‌ها نمره قبولی کسب نموده است نیز شرکت نماید و در این مورد، نمره بیشتر ملاک محاسبه معدل خواهد بود.

ماده ۲۳- دوره آموزشی - کاربردی و همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی، می‌تواند حسب مورد به صورت حضوری یا مجازی اعم از صوتی یا تصویری و به صورت برخط یا غیر آن برگزار گردد.

تبصره ۱: کارآموز موظف است ۱۵ دقیقه قبل از آغاز هر یک جلسات در محل برگزاری حاضر شود و وضعیت حضور کارآموز در ابتدا و انتهای جلسه حتی الامکان از طریق سامانه ثبت اثر انگشت، کنترل می‌گردد. تاخیر بیش از ۱۵ دقیقه و ترک مکان برگزاری، پیش از اتمام جلسه به منزله غیبت است.

تبصره ۲: شیوه نامه برگزاری مجازی جلسات، توسط کمیسیون، تصویب و به هیات مدیره‌های استانی ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۴- کارآموز حق غیبت در همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی را نداشته و در صورت غیبت موجه، موظف به شرکت در جلسه جایگزین و در صورت غیبت غیر موجه کمتر از ۱۰ درصد، موظف به شرکت در ۲ برابر میزان غیبت خود خواهد بود و همچنین در صورت غیبت غیر موجه بیش از ۱۰ درصد، به مدت ۲ ماه تمدید دوره شده و مکلف به شرکت در ۳ برابر میزان غیبت خود است.

ماده ۲۵- ارائه کار تحقیقی به یکی از طرق زیر انجام می‌شود:

الف) ارائه سمینار به صورت شفاهی براساس موضوع پیشنهادی توسط کارآموز که به تأیید کمیسیون استانی رسیده باشد. به این منظور گروه‌های حداقل ۳ نفره از کارآموزان، توسط کمیسیون استانی و به ترتیب اعلام آمادگی کارآموز تعیین و مدت ارائه سمینار و پاسخ به سوالات اعضای گروه و کمیسیون برای هر نفر ۳۰ دقیقه خواهد بود.

ب) ارائه یک مقاله پذیرش شده در نشریات علمی، صنفی و یا نشریات مرکز با قید عنوان " کارآموز یا عضو مرکز وکلای قوه قضائیه" یا چاپ یک جلد کتاب با قید نام مرکز در ذیل نام نویسنده و با تأیید کمیسیون و کمیسیون انتشارات مرکز.

ماده ۲۶- کارآموز مکلف است حداکثر ظرف مدت ۴ ماه پس از شروع دوره کارآموزی، نسبت به پیشنهاد موضوع سمینار اقدام نماید. تصویب موضوع در کمیسیون استانی نباید بیش از ۲ ماه پس از ارائه پیشنهاد باشد و مهلت ارائه سمینار از تاریخ تصویب موضوع حداکثر ۶ ماه می‌باشد و این مدت برای یک دوره ۲ ماهه با تصمیم کمیسیون استانی قابل تمدید است. عدم رعایت مواعد پیش‌گفته به تشخیص کمیسیون استانی موجب تا ۳ ماه تمدید دوره برای کارآموز خواهد شد.

تبصره ۱: کمیسیون استانی در جرح و تعدیل موضوع یا عنوان پیشنهادی کارآموز یا انتخاب موضوع دیگر آزاد است. تغییر موضوع سمینار نیز صرفاً تا یک ماه و منوط به تایید همان کمیسیون، مجاز خواهد بود.

تبصره ۲: کمیسیون استانی در تأیید مقاله یا کتاب به عنوان تکلیف کارآموز از کمیسیون انتشارات مرکز استعلام خواهد نمود.

ماده ۲۷- ارزیابی سمینار بر مبنای قبول یا رد، توسط کمیسیون استانی صورت گرفته و فاقد نمره‌ی عددی است. در صورت عدم قبولی، کارآموز ضمن رفع ایرادات اعلامی کمیسیون، نهایتاً تا پایان ۱۸ ماه دوره کارآموزی موظف به ارائه مجدد سمینار است و در صورت عدم اقدام در فرجه مقرر و یا عدم قبولی در نوبت دوم مشمول ماده ۶۶ این دستورالعمل است.

ماده ۲۸- چکیده سمینار باید حداکثر در ۲ صفحه تایپ و جهت هرگونه انتشار به کمیسیون استانی تحویل شود.

ماده ۲۹- کارآموز می‌تواند چاپ آثار پژوهشی موضوع بند «ب» ماده ۲۵ یا سایر پژوهش‌های مورد نیاز مرکز را با پیشنهاد کمیسیون انتشارات مرکز و تایید کمیسیون، جایگزین بخشی از تکالیف کارآموزی خود نماید.

ماده ۳۰- کارآموز مکلف به حضور در محاکم به صورت ۴ روز در ماه (یک روز در هفته) و طی مدت ۱۸ ماه جمعا ۷۲ روز و تهیه ۲۰ فقره گزارش به شرح جدول زیر است:

تعداد گزارش	تعداد روز	مدت (به ماه)	مرجع قضایی	ردیف
۴	۱۲	۳	حقوقی	۱
۱	۴	۱	اجرای احکام مدنی	۲
۴	۱۲	۳	کیفری ۲	۳
۱	۴	۱	اجرای احکام کیفری	۴
۲	۸	۲	خانواده	۵
۲	۸	۲	تجدید نظر	۶
۲	۸	۲	انقلاب	۷
۱	۴	۱	اطفال	۸
۲	۸	۲	کیفری ۱	۹
۱	۴	۱	اختیاری	۱۰
۲۰ گزارش	۷۲ روز	۱۸ ماه	جمع :	

تبصره ۱: کارآموز با توجه به شرایط و موافقت کمیسیون استانی، یک ماه از دوره کارآموزی خویش (موضوع بند ۱۰) را در یکی از محاکم، دیوان عدالت اداری، دادسرای سرپرستی، هیات‌های تشخیص و حل اختلاف اداره کار، هیات‌های تشخیص و حل اختلاف مالیاتی، شوراهای حل اختلاف، محاکم تعزیراتی و یا دادسرای انتظامی مرکز سپری می‌نماید.

تبصره ۲: هیات مدیره استانی، کارآموز را حسب مورد به دادگستری استان یا شهرستان کتباً معرفی می‌نماید.

ماده ۳۱- حضور کارآموز در محکمه، توسط رئیس شعبه یا مدیر دفتر گواهی شده و عدم حضور کارآموز در مواعد مقرر در محاکم، سبب افزایش دوره کارآموزی وی خواهد شد و کارآموز نمی‌تواند از طریق افزایش تعداد روز حضور خود در هفته‌های آتی، آن را جبران نماید.

ماده ۳۲- کارآموز از پرونده‌هایی که مطابق ماده ۳۰ دستورالعمل مطالعه نموده، مکلف به تهیه ۲۰ گزارش با رعایت موارد زیر است:

الف) در پرونده‌های حقوقی و خانواده: ذکر مشخصات پرونده و طرفین، خواسته، ادله، خلاصه دادخواست، لوایح طرفین، صورتجلسه دادگاه و آرای صادره

ب) در پرونده‌های اجرای احکام مدنی و کیفری: ذکر مشخصات پرونده و طرفین، خلاصه آرای صادره، گزارش روند اجرایی

پ) در پرونده‌های کیفری یک، کیفری ۲، انقلاب و اطفال و نوجوانان: ذکر مشخصات پرونده و طرفین، خلاصه شکوائیه یا گزارش، تحقیقات دادرسی، قرار جلب به دادرسی، لوایح طرفین، صورتجلسه دادگاه و آرای صادره

ت) در پرونده‌های دادگاه تجدیدنظر استان: ذکر مشخصات پرونده و طرفین، خواسته، ادله، خلاصه شکوائیه یا دادخواست بدوی و تجدیدنظر، رای بدوی، لایحه تجدیدنظرخواه، پاسخ تجدیدنظرخوانده، رای دادگاه تجدیدنظر

ث) در پرونده‌های انتظامی: ذکر مشخصات پرونده و طرفین، خلاصه شکوائیه یا گزارش، تحقیقات دادرسی، کلیه تصمیمات دادرسی و دادگاه انتظامی

تبصره ۱: گزارش کارآموز باید از پرونده‌هایی تهیه شود که منتهی به صدور حکم شده باشند و در صورتی که به قرار منتهی شده باشند، مورد پذیرش نخواهد بود. کارآموز مکلف است در انتهای هر گزارش تحلیل و نظر خود را در خصوص نحوه دادرسی و استدلال محکمه و حکم صادره اعلام نماید.

تبصره ۲: تهیه گزارش از موضوعات تکراری و پرونده‌هایی که کارآموز در آن وکالت دارد ممنوع است.

پنجم. وکیل سرپرست و تکالیف کارآموز نزد وی:

ماده ۳۳- کارآموز مکلف است ظرف مدت یک هفته از دریافت پروانه، فعالیت خود تحت نظارت وکیل سرپرست را آغاز کرده و در اوراق چاپی اعم از سربرگ، کارت ویزیت و در مهر خود و فضای مجازی، عنوان کارآموز وکالت را به نحوی که واضح باشد درج نماید. متخلف به دادرسی انتظامی معرفی خواهد شد.

ماده ۳۴- نشانی کارآموز، نشانی وکیل سرپرست است. این موضوع باید در وکالت‌نامه، سربرگ و کارت ویزیت کارآموز قید گردد. کارآموز مکلف است در وکالت‌نامه‌های خود مهر و امضای وکیل سرپرست را مطابق نمونه منعکس در پروانه اخذ نماید.

ماده ۳۵- کارآموز به هیچ وجه حق تاسیس موسسه حقوقی، همکاری با موسسات حقوقی غیر مجاز و یا دایر نمودن دفتر مستقل از وکیل سرپرست را ندارد.

ماده ۳۶- انتخاب وکیل سرپرست با پیشنهاد کارآموز از بین وکلای پایه یک مرکز و با اخذ موافقت وکیل سرپرست و تایید کمیسیون استانی صورت می‌گیرد.

تبصره: در موارد ضروری، کمیسیون استانی می‌تواند بدون اخذ موافقت وکیل سرپرست و کارآموز اقدام به تعیین وکیل سرپرست نماید.

ماده ۳۷- شرایط وکیل سرپرست عبارت است از:

الف) در حوزه قضایی کلانشهرها، حداقل ۵ سال سابقه وکالت پایه یک و در حوزه قضایی سایر مراکز استان‌ها، ۴ سال سابقه وکالت پایه یک و در سایر حوزه‌های قضایی، ۳ سال سابقه وکالت پایه یک

ب) عدم سابقه تخلف انتظامی درجه ۳ یا بالاتر در ۳ سال اخیر

ماده ۳۸- هر وکیل سرپرست حداکثر می‌تواند ۵ کارآموز را به صورت همزمان سرپرستی کند. هیات مدیره استانی با توجه به شرایط، می‌تواند تعداد مذکور را حداکثر تا ۷ نفر افزایش دهد.

ماده ۳۹- کارآموز می‌تواند تغییر وکیل سرپرست را با ارائه دلایل موجه از کمیسیون استانی، تقاضا نماید. وکیل سرپرست نیز می‌تواند با ارائه دلایل از ادامه همکاری با کارآموز اعلام انصراف نماید و در هر دو صورت کارآموز مکلف است وکیل سرپرست دیگری را انتخاب و معرفی کند.

ماده ۴۰- وظایف وکیل سرپرست به شرح زیر است:

الف) آموزش کارآموز جهت آشنایی با وظایف و اختیارات وکیل از قبیل رعایت شأن و اخلاق وکالت، مقررات انتظامی، مشاوره و قبول وکالت، تنظیم قرارداد با موکل، نحوه طرح دعوی و تنظیم دادخواست و شکوائیه، تهیه لایحه و فن دفاع

ب) همکاری و اتخاذ تدابیر عملی برای حضور کارآموز در دفتر خود حداقل ۲ روز در هفته

پ) امضای وکالت‌نامه تنظیمی بین کارآموز و موکل، با توجه به صلاحیت علمی، عملی و قانونی کارآموز و نگهداری یک نسخه از تصویر وکالت‌نامه

ت) نظارت بر عملکرد وکالتی کارآموز

ث) ارائه گزارش آغاز فعالیت کارآموز نزد وی و نیز گزارش‌های ۶ ماهه از عملکرد و حسن رفتار کارآموز به کمیسیون استانی

ج) اعلام تخلف یا سوء رفتار کارآموز به کمیسیون استانی

ماده ۴۱- امضای وکالت‌نامه سفید یا خارج از صلاحیت کارآموز، توسط وکیل سرپرست ممنوع است و کارآموز و وکیل سرپرست متخلف به دادرسی انتظامی معرفی می‌شوند.

ماده ۴۲- چنانچه معاذیر موقتی برای وکیل سرپرست ایجاد شود، کمیسیون استانی تا رفع عذر، وکیل سرپرست موقت تعیین می‌نماید و در مواردی نظیر فوت، ابطال پروانه یا معاذیر دائمی، وکیل سرپرست جدید تعیین خواهد شد.

ماده ۴۳- وکیل سرپرست از قبول وکالت یا مشاوره یا مطالعه پرونده طرف دعوی کارآموز خود یا تایید وکالت و رایه مشاوره به یکی از کارآموزان خود در مقابل کارآموز دیگر تحت نظر خود ممنوع است.

ماده ۴۴- حکم وکیل سرپرست با ذکر وظایف مربوطه و تبرعی بودن اجرای آن وظایف، به امضای رئیس هیات مدیره استان رسیده و به وی ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱: هیات مدیره استانی در صورت وجود شرایط، می‌تواند وکلای سرپرست را مشروط به داشتن حداقل ۳ کارآموز از انجام تکالیف معاضدتی معاف نماید.

تبصره ۲: سمت وکیل سرپرست تا زمان اخذ پروانه پایه یک توسط کارآموز، به قوت خود باقی است.

ماده ۴۵- کارآموز در موارد زیر حق وکالت و یا توکیل به غیر ندارد:

(الف) وکالت در دیوان عالی کشور و دعوایی که مرجع تجدیدنظر آن دیوان عالی کشور باشد

(ب) دعاوی راجع به اصل نکاح و فسخ آن، اصل طلاق، نسب، حجر، ثلث، حبس، وصیت، تولیت و وقف

(پ) دعاوی مالی با خواسته بیش از ۲۰ میلیارد ریال

(ت) جرایم مستوجب حد یا مجازات تعزیری درجه ۵ و بالاتر

تبصره: وکالت توامان وکیل پایه یک و کارآموز موجبی برای معافیت از ممنوعیت‌های مندرج در این ماده نیست.

هفتم. اختبار

ماده ۴۶- به منظور سنجش آموخته‌های کارآموز پس از انجام کلیه تکالیف کارآموزی و احراز صلاحیت علمی وی جهت اخذ پروانه وکالت پایه یک دادگستری، آزمون اختبار به شرح مواد آتی برگزار خواهد شد.

ماده ۴۷- کمیسیون مکلف است حداقل ۳ ماه قبل از برگزاری اختبار، مبادرت به صدور آگهی نموده و در آن، مهلت اعلام خاتمه تکالیف، بررسی مدارک، رفع نواقص احتمالی و صدور کارت حضور در جلسه اختبار را اعلام نماید. مهلت‌های مذکور باید به نحوی تعیین شود که حداکثر ۱۵ روز قبل از اختبار، نسبت به مجاز بودن وضعیت کارآموز تعیین تکلیف شده باشد.

ماده ۴۸- کارآموز موظف است ضمن اعلام خاتمه تکالیف کارآموزی، تقاضای خود مبنی بر شرکت در اختبار را ظرف مدت یک ماه پس از اتمام تکالیف کارآموزی به کمیسیون استانی تسلیم نماید.

تبصره: کارآموز مکلف است گواهی حضور در محاکم و گزارش‌های تهیه شده از پرونده‌های موضوع ماده ۳۰ دستورالعمل و آخرین گواهی ۶ ماهه وکیل سرپرست موضوع بند ۴۰ ماده ۴۰ دستورالعمل را به همراه تقاضای خود در سامانه بارگذاری نماید.

ماده ۴۹- کمیسیون استانی ضمن بررسی فرم اعلام خاتمه تکالیف کارآموزی و مدارک ارائه شده از سوی کارآموز، انجام کلیه تکالیف را تایید و بعد از احراز عدم وجود بدهی، مجوز شرکت در اختبار، توسط رئیس کمیسیون استانی صادر می‌شود. مسئولیت هرگونه گواهی خلاف واقع علاوه بر رئیس کمیسیون استانی متوجه رئیس هیات مدیره نیز خواهد بود. در صورت عدم تایید انجام کامل و با کیفیت مندرج در این دستورالعمل، دوره کارآموزی مطابق ماده ۶۶ این دستورالعمل تمدید خواهد شد.

ماده ۵۰- به منظور برگزاری اختبار، کمیته اختبار در هر استان به ریاست رئیس هیات مدیره و با دبیری رئیس کمیسیون استانی به همراه ۵ تا ۱۰ عضو از وکلای مرکز شامل اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و وکلای دارای مدرک دکتری یا مدرس دانشگاه یا دارندگان تالیف حقوقی و یا وکلای خبره دارای حداقل ۱۰ سال سابقه وکالت برای یکسال تشکیل می‌شود. لیست اعضای پیشنهادی کمیته به اضافه ۵ عضو علی‌البدل به همراه رزومه به پیشنهاد کمیسیون استانی و با تصویب

هیات مدیره استانی به کمیسیون ارسال می‌شود. کمیسیون پس از بررسی سوابق مراتب تایید یا رد تمام یا تعدادی از اعضای کمیته را اعلام می‌نماید. صدور احکام اعضای کمیته با رئیس هیات مدیره استانی است.

تبصره ۱: انتخاب مجدد اعضا برای دوره‌های بعد بلامانع است.

تبصره ۲: انتخاب حداکثر ۲ عضو دیگر از اعضای هیات مدیره و بازرسان (علاوه بر رئیس هیات مدیره و کمیسیون استانی) منوط به احراز شرایط مقرر در همین ماده، بلامانع است.

تبصره ۳: انتخاب اعضای کمیته باید به نحوی باشد که برای هر یک از دروس اختبار حداقل یک نفر در کمیته حاضر باشد.

ماده ۵۱- کمیته اختبار مسئول طراحی سوالات کتبی، برگزاری آزمون، انجام اختبار شفاهی، هماهنگی‌های مربوطه و ارائه گزارش آزمون اختبار به کمیسیون استانی است. کمیسیون استانی نیز ضمن اعلام نتایج، مکلف به ارائه گزارش به کمیسیون می‌باشد.

ماده ۵۲- دروس اختبار به شرح زیر است:

الف) حقوق مدنی، خانواده و امور حسبی

ب) آئین دادرسی مدنی

پ) حقوق جزای عمومی و اختصاصی

ت) آئین دادرسی کیفری

ث) حقوق ثبت

ج) حقوق تجارت

چ) مقررات، الزامات و اخلاق حرفه‌ای و کالت

ماده ۵۳- آزمون اختبار شامل بخش‌های کتبی و شفاهی بوده و به تشخیص کمیسیون و یا پس از بررسی پیشنهاد کمیسیون استانی به دفعات مورد نیاز در هر سال، برگزار خواهد شد. استفاده از قانون در هر ۲ بخش آزمون اختبار، آزاد است.

تبصره: نمره نهایی هر درس، میانگین نمره کتبی و شفاهی بوده و از ۲۰ محاسبه شده و ضریب دروس برابر است.

ماده ۵۴- کمیسیون می‌تواند نسبت به تعیین ناظر برای برگزاری هر دوره اختبار اقدام نماید. صحت فرآیند اختبار منوط به تایید کمیسیون می‌باشد.

ماده ۵۵- شرکت کنندگان در اختبار در صورت احراز هریک از موارد زیر قبول شده تلقی و اجازه حضور در تحلیف را خواهند داشت:

الف) کسب حداقل میانگین ۱۲ در مجموع دروس اختبار و حداقل نمره ۱۰ در هریک از دروس

ب) کسب حداقل میانگین ۱۳ در مجموع دروس اختبار و حداقل نمره ۱۰ در ۶ درس و حداقل نمره ۷ در یکی از دروس

تبصره: نمره درس مقررات، الزامات و اخلاق حرفه‌ای و کالت در هیچ حالتی نمی تواند کمتر از ۱۲ باشد.

ماده ۵۶- کارآموزی که موفق به قبولی در اختبار نشود به شرح زیر مشمول تمدید دوره می‌شود:

الف) در صورتی که در یک یا دو درس اختبار دارای نمره زیر ۱۲ باشد به مدت ۳ ماه

ب) در صورتی که در سه یا چهار درس اختبار دارای نمره زیر ۱۲ باشد به مدت ۶ ماه

پ) در صورتی که در پنج، شش یا هفت درس اختبار دارای نمره زیر ۱۲ باشد به مدت ۹ ماه

تبصره ۱: کارآموز مشمول این ماده صرفاً در همان دروسی که موفق به کسب نمره ۱۲ نشده است در اختباری که پس از تمدید دوره برگزار خواهد شد، بدون انجام سایر تکالیف کارآموزی، شرکت می‌کند و در صورت کسب حداقل نمره ۱۰ در هر درس و مشروط به احراز شرایط مقرر در ماده ۵۵ قبول شده تلقی می‌شود.

تبصره ۲: در صورت عدم موفقیت کارآموز در اختبار دوم، مجدداً مطابق این ماده تمدید دوره شده و در اختبار سوم شرکت خواهد کرد و در صورت عدم قبولی، پروانه کارآموزی وی ابطال خواهد شد.

ماده ۵۷- سالانه پنج درصد از نفرات برتر آزمون اختبار در هر استان، امکان تغییر دائمی و رایگان حوزه قضایی محل اشتغال خود را در داخل همان استان دارند و همچنین ۱۰ کارآموز برتر کل کشور امکان انتخاب حوزه قضایی خود در سراسر کشور را با تایید کمیسیون خواهند داشت. **تبصره:** کمیسیون می تواند پیشنهاد کاهش یا افزایش تعداد این نفرات را به رئیس مرکز ارائه نماید.

ماده ۵۸- در صورتی که کارآموز به دلایل موجه امکان حضور در اختبار را نداشته باشد، دوره کارآموزی وی تا اختبار بعدی تمدید می‌گردد. تشخیص موجه بودن با کمیسیون استانی است.

تبصره: صرفاً اختباری که کارآموز با عذر موجه در آن شرکت نکرده است جزء نصاب دفعات اختبار محسوب نخواهد شد.

ماده ۵۹- اعتراض به نمره قسمت شفاهی آزمون اختبار مسموع نیست اما کارآموز می‌تواند در صورت اعتراض به نمره اختبار کتبی، مراتب را ظرف مدت ۳ روز از تاریخ اعلام نتایج به کمیسیون استانی اعلام کند. کمیسیون استانی پس از وصول اعتراض، بلافاصله ارزیابی مجدد برگه امتحان را به صورت محرمانه به استاد متخصص دیگری در آن درس ارجاع داده و نمره اعلامی توسط استاد مذکور قطعی است.

تبصره ۱: کمیسیون استانی مکلف به حفظ و نگهداری برگه های آزمون اختبار تا زمان صدور پروانه پایه یک دادگستری است.

تبصره ۲: کمیسیون استانی مکلف است ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ وصول اعتراض تصمیم قطعی خود را اعلام نماید.
ماده ۶۰- در صورت قبولی کارآموز در آزمون اختبار، کمیسیون استانی باید مدارک موید انجام تکالیف کارآموزی و کارنامه اختبار را به کمیسیون ارسال نماید و کمیسیون بعد از بررسی پرونده آموزشی، برای افراد واجد شرایط، گواهی تسویه کارآموزی صادر و وی را برای بررسی سایر مدارک و حضور در مراسم تحلیف به معاونت وکلای مرکز معرفی می نماید.

هشتم. تحلیف

ماده ۶۱- کارآموزی که مدارک وی به تایید معاونت وکلای مرکز نیز رسیده باشد، ضمن تحویل پروانه و وکالت‌نامه‌های کارآموزی استفاده نشده به آن معاونت، در حضور رئیس مرکز یا نماینده وی سوگند یاد کرده و سوگندنامه و صورتجلسه تحلیف و تعهد به انجام امور معاضدتی به تشخیص مرکز یا مقامات قضایی را امضا می کند. پس از انجام تحلیف، وکیل پایه یک محسوب شده و به وی پروانه وکالت پایه یک اعطا می شود به شرح مندرج در ماده ۲۱ آئین نامه اجرایی موظف به افتتاح دفتر وکالت در حوزه قضایی مورد پذیرش می باشد. متن سوگند نامه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

در این موقع که می خواهم به شغل «وکالت و مشاوره حقوقی» نائل شوم به خداوند قادر متعال سوگند یاد می کنم که همیشه قوانین و نظامات را محترم شمرده و جز عدالت و احقاق حق منظوری نداشته و بر خلاف شرافت شغلی ام اقدام و اظهاری ننمایم و احترام اشخاص، مقامات قضائی و اداری و همکاران و اصحاب دعوی را رعایت نموده و از اعمال نظر شخصی و کینه توزی و انتقام جویی احتراز و در امور و کارهایی که انجام می دهم راستی و درستی را رویه خود قرار داده و مدافع حق باشم و شرافت من وثیقه این سوگند است که یاد کرده و ذیل سوگندنامه را امضاء می نمایم.

نهم. تمدید، ابطال پروانه و مقررات انتظامی

ماده ۶۲- هر کارآموز می تواند حداکثر در ۳ اختبار شرکت کند. در صورتی که کارآموز به هر دلیلی که منتسب به مرکز نباشد، نتواند پس از ۱۸ ماه از شروع دوره، در اولین آزمون اختبار شرکت کند یا خاتمه دوره کارآموزی خود را در فرجه مقرر اعلام ننماید، تا اختبار بعدی تمدید دوره می شود. در هر حال، آزمون های اختبار برگزار شده پس از پایان ۱۸ ماه جزء دفعات اختبارهای مجاز وی محاسبه می شود.

ماده ۶۳- کارآموز در طی دوره، در صورت وجود دلایل موجه به تشخیص کمیسیون استانی می تواند از ۲ دوره مرخصی ۲ ماهه استفاده نماید. مرخصی بیش تر، پس از پیشنهاد کمیسیون استانی، منوط به تایید کمیسیون می باشد.

تبصره: ایام مرخصی جزو دوره کارآموزی محسوب نشده و اولین اختبار، بعد از سپری شدن ۱۸ ماه کارآموزی به اضافه مدت مرخصی خواهد بود.

ماده ۶۴- کارآموز، مشمول مقررات انتظامی حاکم بر وکلا است. علاوه بر این، ارتکاب هر یک از موارد زیر به عنوان تخلف کارآموز محسوب می شود:

الف) چاپ سربرگ و کارت ویزیت و تهیه مهر بدون عنوان کارآموز وکالت

ب) هرگونه انتساب عنوان وکیل به خود در فضای مجازی و یا اوراق و اظهارات

پ) وکالت کارآموز بدون اخذ امضای وکیل سرپرست یا اخذ امضای وکیل سرپرست قبل از تنظیم وکالت‌نامه

ت) قبول وکالت در دعاوی خارج از صلاحیت کارآموز

ث) عدم تمرکز فعالیت در حوزه محل کارآموزی

ج) همکاری با موسسات حقوقی غیر مجاز

درمورد بند های الف، ب و پ؛ در صورت ارتکاب برای نوبت اول به توبیخ کتبی با درج در پرونده، برای نوبت دوم به تمدید دوره به مدت ۶ ماه محکوم و برای نوبت سوم ضمن توقف فعالیت کارآموزی جهت تصمیم گیری به دادسرا معرفی می‌شود. درمورد الباقی بندها در صورت ارتکاب برای نوبت اول به تمدید دوره به مدت ۶ ماه و برای بار دوم ضمن توقف فعالیت کارآموزی جهت تصمیم گیری به دادسرا معرفی می‌شود.

تبصره: توبیخ کتبی و تمدید دوره توسط کمیسیون استانی اعمال خواهد شد و قابل جمع با سایر ضمانت اجرای مندرج در این دستورالعمل و سایر مقررات انتظامی است.

ماده ۶۵- موارد کان لم یکن شدن پذیرش و ابطال یا بطلان پروانه به قرار زیر است:

الف) عدم قبولی در اختبار سوم

ب) محکومیت انتظامی دائر بر ابطال پروانه

پ) تصمیم هیأت تعیین صلاحیت مرکز مبنی بر فقدان و یا از دست دادن صلاحیت یا شرایط اخذ پروانه کارآموزی مطابق ماده ۹ آیین نامه اجرایی مرکز

ت) رأی دادگاه انتظامی پس از ارجاع رئیس مرکز مبتنی بر پیشنهاد کمیسیون یا هیات مدیره های استانی، در موارد سوء رفتار کارآموز مطابق تبصره ۳ ماده ۶ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت

تبصره ۱: در صورت عدم شرکت یا عدم قبولی کارآموز در سومین اختبار، کمیسیون استانی ظرف مدت ۳۰ روز از اعلام نتایج، مراتب را به کمیسیون، کارآموز و وکیل سرپرست وی اعلام می‌نماید. کارآموز می‌تواند ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، مراتب اعتراض خود را به کمیسیون اعلام کند. کمیسیون پس از بررسی، تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌نماید و این تصمیم قطعی است.

تبصره ۲: مضمولین این ماده باید ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، پروانه، دفترچه تمبر مالیاتی و وکالت‌نامه‌های خام خود را به کمیسیون استانی تسلیم نمایند و همچنین می‌بایست موضوع را به موکلین خود به صورت مکتوب اعلام نمایند.

ماده ۶۶- انجام دقیق و به هنگام تکالیف کارآموزی و رعایت نزاکت و ادب در گفتار، رفتار، نگارش دادخواست، لوایح و مکاتبات نسبت به مقامات قضایی و اداری، مسئولین و کارکنان مرکز و اعضای هیات مدیره‌های استانی و کمیسیون‌ها، اصحاب دعوا و وکلای آن‌ها، پیروی از آداب و اصول اخلاقی، داشتن پوشش مناسب و آراسته، همراه داشتن پروانه به هنگام حضور در مراجع رسمی و قضایی و نیز اخذ امضای موکل در ذیل وکالت‌نامه به صورت حضوری برای کارآموز الزامی است و همچنین کارآموز مسئول صحت‌اعلامات و اظهارات خود به مرکز است. در صورت تخلف، کمیسیون استانی حسب مورد می‌تواند راساً نسبت به توبیخ شفاهی یا کتبی با درج در پرونده و یا تمدید دوره تا حداکثر ۶ ماه اقدام نماید. تصمیم کمیسیون استانی نسبت به توبیخ، قطعی بوده و نسبت به تمدید دوره تا ۳ ماه با تایید هیات مدیره استانی قطعی است و مازاد بر آن ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض در کمیسیون خواهد بود. تصمیم کمیسیون در این زمینه قطعی است.

تبصره ۱: کمیسیون و کمیسیون استانی بنا به تشخیص خود می‌توانند نسبت به معرفی متخلف به دادسرای انتظامی مرکز یا استان اقدام نمایند

تبصره ۲: موارد ذکر شده در این ماده، قابل جمع با سایر ضمانت‌اجراهای مندرج در این دستورالعمل و سایر مقررات انتظامی است

ماده ۶۷- تمامی موارد تمدید دوره، باید به اطلاع وکیل سرپرست رسیده و حضور و نحوه فعالیت کارآموز در این دوره توسط وکیل سرپرست گواهی شود.

ماده ۶۸- در صورتی که بعد از قبول وکالت و جریان دعوا به عللی چون اعتراض خواننده به تقویم خواسته یا مواردی که خواسته به طور علی‌الحساب تقویم شده، مشخص شود که دعوا خارج از صلاحیت کارآموز است، وی باید با اعلام موضوع به موکل و دادگاه، استعفا دهد. در غیر این صورت مشمول بند «ت» ماده ۶۴ می‌شود.

ماده ۶۹- در کلیه موارد ابطال پروانه کارآموز، مراتب از طریق هیات مدیره استانی به دادگستری کل استان اعلام خواهد شد.

دهم. محل کارآموزی و نقل و انتقالات

ماده ۷۰- محل کارآموزی و اشتغال، حوزه قضایی محل پذیرش کارآموز است.

ماده ۷۱- نقل و انتقال کارآموز مشروط به عضویت در سامانه شفافیت و با احراز حداقل یکی از موارد زیر امکان پذیر است؛ الف) سکونت و اشتغال رسمی، پیمانی یا قراردادی تمام وقت همسر یا سرپرست خانواده‌ی درخواست کننده در حوزه انتقالی مقصد باشد منوط به دارا بودن حداقل یک سال سابقه بیمه در آن حوزه قضایی

ب) سکونت و اشتغال همسر یا سرپرست خانواده به شغل مشاوره خانواده‌ی وابسته به مرکز یا وکالت یا کارشناسی رسمی دادگستری در حوزه انتقالی مقصد باشد

پ) درخواست کننده یا همسر وی در دوره‌های حضوری یکی از دانشگاه های حوزه انتقالی مقصد تحصیل نمایند.

ت) درخواست کننده، همسر یا افراد تحت تکفل وی دچار بیماری صعب العلاجی باشد که در شهر مبدأ امکان پیگیری مراحل درمان وجود ندارد.

ث) کارآموز ۱۰۰ درصد نمره قبولی آخرین نفر سهمیه آزاد در حوزه انتقالی مقصد را در سال قبولی کسب نموده باشد.

ماده ۷۲- انتقال به مقصد استان تهران ممنوع بوده و صرفاً در موارد خاص و با موافقت حداقل دو سوم اعضای کمیسیون مقدور خواهد بود.

ماده ۷۳- در خصوص هریک از دلایل و مستندات انتقال که نیاز به گواهی یا مدارک مثبت باشد، تهیه و ارائه موارد مزبور، عهده درخواست کننده است. همچنین کمیسیون و کمیسیون استانی می‌توانند علاوه بر استعلام از مراجع مربوطه، از پزشکان یا کارشناسان معتمد جهت اخذ نظر کارشناسی دعوت به عمل آورند و هزینه‌ی این اقدام عهده‌ی متقاضی است.

ماده ۷۴- در نقل و انتقالات موضوع مواد فوق، در مورد انتقال داخل استان غیر از مرکز استان، موافقت کمیسیون استانی و به مقصد مرکز استان موافقت کمیسیون استانی و کمیسیون لازم است. در مورد انتقال به مقصد خارج از استان، موافقت کمیسیون‌های استانی مبدأ و مقصد و تأیید نهایی کمیسیون ضروری است.

تبصره: نظر کمیسیون استانی مبدأ یا مقصد در رد تقاضای انتقال، ظرف مدت ۲۰ روز قابل شکایت در هیأت مدیره همان استان می‌باشد و هیأت مدیره موظف است ظرف مدت یک ماه از ثبت اعتراض به موضوع رسیدگی و نظر قطعی خود را اعلام نماید و این نظر ظرف مدت ۱۰ روز قابل اعتراض در کمیسیون بوده و نظر کمیسیون قطعی و غیرقابل اعتراض است.

ماده ۷۵- کمیسیون استانی موظف است گزارش تغییر حوزه‌های محل کارآموزی درون استان را به همراه دلایل پذیرش تقاضا به صورت ماهانه به کمیسیون ارسال نماید. در صورت مخالفت کمیسیون، صرفاً ظرف مدت ۲ ماه از دریافت گزارش، باقیمانده تکالیف کارآموزی باید در حوزه محل پذیرش صورت گیرد.

ماده ۷۶- کمیسیون و کمیسیون استانی باید در بررسی هر درخواست انتقال، ضمن راستی آزمایی دلایل و مستندات ابرازی، عواملی نظیر رتبه آزمون ورودی، جنسیت، شرایط حوزه قضایی مبدأ و مقصد، امکانات مراجع قضایی، تعداد وکلای سرپرست را مد نظر قرار دهند.

ماده ۷۷- انتقال کارآموز صرفاً به صورت مهمان و در طی دوره کارآموزی اعتبار دارد و تمام تکالیف باقیمانده باید در حوزه قضایی مقصد انجام شود. کارآموز باید در هنگام درخواست انتقال، کتباً متعهد شود که پس از اتمام دوره کارآموزی، در همان حوزه قضایی محل پذیرش خود، در مراسم تحلیف شرکت کرده و فعالیت خواهد نمود.

تبصره: ارتکاب تخلفات انتظامی یا عدم انجام منظم تکالیف کارآموزی به تشخیص کمیسیون استانی مقصد منجر به بازگشت به حوزه قضایی محل پذیرش خواهد شد.

ماده ۷۸- در هنگام تصویب انتقال کارآموز باید تدابیری توسط کمیسیون استانی مبدا اتخاذ شود تا کارآموز با الزامات فعالیت در حوزه قضایی محل اشتغال خود آشنایی لازم را داشته باشد و انتقال آسیبی به فعالیت آتی کارآموز در محل اشتغال وی وارد نسازد.

ماده ۷۹- هزینه‌های نقل و انتقالات کارآموزی به شرح زیر است:

الف) هزینه انتقال درون استانی یا برون استانی به مقصد غیر از مرکز استان، معادل ۲ برابر هزینه تمدید پروانه وکلای پایه یک در زمان ثبت تقاضا.

ب) هزینه انتقال به مقصد مرکز استان، ۳ برابر هزینه تمدید پروانه

پ) هزینه انتقال به مقصد کلانشهرها، ۴ برابر هزینه تمدید پروانه

ت) هزینه‌ی انتقال به مقصد استان تهران، ۵ برابر هزینه تمدید پروانه

تبصره ۱: انتقال‌های موضوع بند ث ماده ۷۱ این دستورالعمل با پرداخت ۲ برابر مبالغ مندرج در این ماده صورت می‌گیرد.

تبصره ۲: هزینه ثبت درخواست در تمام موارد، یک چهارم هزینه تمدید وکلای پایه یک بوده که توسط مرکز مبداء دریافت و در صورت تأیید انتقال از مبلغ کل کسر خواهد شد و در هیچ حالتی قابل استرداد نیست.

تبصره ۳: ۲۵٪ از هزینه انتقال به حساب معاونت آموزش مرکز، ۲۵٪ به حساب هیأت مدیره مبداء و مابقی به حساب هیأت مدیره مقصد واریز می‌شود.

تبصره ۴: در انتقال‌های درون استانی، ۳۰٪ از هزینه انتقال به حساب معاونت آموزش مرکز و مابقی به حساب هیأت مدیره استانی واریز می‌شود.

ماده ۸۰- کارآموز در انتقال برون استانی حتی در صورت پرداخت هزینه‌های مربوط به کارآموزی در حوزه قضایی مبداء، باید هزینه‌های مصوب کارآموزی در حوزه قضایی مقصد را نیز بپردازد.

ماده ۸۱- اشخاص زیر در پرداخت هزینه انتقال از تخفیف یا معافیت برخوردار می‌باشند:

الف) جانبازان بالای ۵۰ درصد و همسر و فرزندان شهدا، معافیت کامل

ب) سایر جانبازان، آزادگان، رزمندگانی که حداقل ۶ ماه به صورت داوطلبانه در جبهه حضور داشته‌اند، همسر و فرزندان آنها و نیز سایر اعضای خانواده شهدا، ۵۰ درصد تخفیف

پ) اعضای بنیاد نخبگان، حافظان کل قرآن کریم و دارندگان عنوان برتر در مسابقات بین المللی قرآن و نیز المپیادهای ملی، ۳۰ درصد تخفیف

تبصره: اشخاصی که به پیشنهاد هیأت مدیره مبدأ و تشخیص کمیسیون ملاتت مالی ندارند می‌توانند از تخفیف یا تقسیط مصوب کمیسیون برخوردار باشند.

ماده ۸۲- پاسخگویی به سؤالات، تصمیم‌گیری و ایجاد وحدت رویه در عملکرد کمیسیون‌ها و هیأت مدیره‌های استانی در موضوع نقل و انتقال در صلاحیت کمیسیون است.

ماده ۸۳- کارآموز می‌تواند انجام برخی تکالیف نظیر شرکت در دوره‌های آموزشی یا همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی را با موافقت کمیسیون‌های استانی مبدأ و مقصد و پرداخت مجدد هزینه‌های مصوب به استان مقصد، در این استان انجام دهد.

تبصره ۱: انجام تکالیف نزد وکیل سرپرست از شمول این ماده خارج است.

تبصره ۲: مفاد ماده از شمول مقررات نقل و انتقال و هزینه‌های مربوطه خارج است.

یازدهم. سایر مقررات

ماده ۸۴- کمیسیون استانی تا زمان راه اندازی سامانه تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل حداکثر در هر بار تقاضای کارآموز، می‌تواند ۱۰ سری وکالت‌نامه به وی تسلیم نماید. کارآموز باید علاوه بر نسخه مرجع قضایی، یک نسخه از وکالت‌نامه را به موکل و تصویر آن را به وکیل سرپرست تحویل داده و نسخه مخصوص به خود را نگهداری کند. کارآموز مکلف است به منظور دریافت فرم‌های وکالت‌نامه جدید تصویر نسخه‌های استفاده شده با ذکر شماره شعبه و پرونده یا اصل نسخ باطل شده قبلی را به کمیسیون استانی تحویل نماید. کارآموز باید از وکالت‌نامه‌های خود حفظ و حراست نموده و از انتقال آن به هر شخص دیگری نظیر سایر کارآموزان، وکلا و موسسات حقوقی خودداری نماید و مسئولیت فقدان یا هرگونه سوء استفاده از وکالت‌نامه با شخص کارآموز است و در صورت از بین رفتن برگه‌های وکالت‌نامه، باید مراتب به طور مستند و مکتوب به کمیسیون استانی اعلام گردد.

تبصره: تکلیف کارآموز به ارائه تصویر وکالت‌نامه با اعلام شماره پرونده و شعبه بعد از راه اندازی سامانه تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل نیز به قوت خود باقی است.

ماده ۸۵- کارآموز نمونه استانی و کشوری و کمیسیون استانی برتر، سالانه از سوی کمیسیون انتخاب شده و به نحو مقتضی مورد تشویق قرار خواهند گرفت. شیوه‌نامه مربوطه توسط کمیسیون تصویب و به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۸۶- مشمولین ماده ۴۰ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴ مکلف به انجام تکالیف کارآموزی زیر نظر وکیل سرپرست به مدت ۹ ماه بوده و دوره آموزشی - کاربردی آن‌ها از ۶۴ به ۳۲ ساعت و همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی از ۳۰ به ۱۵ ساعت با تصمیم کمیسیون استانی کاهش می‌یابد. مدت حضور در محاکم موضوع ماده ۳۰ این دستورالعمل به نصف تقلیل یافته ولیکن تعداد گزارش‌ها تغییر نخواهد کرد و کار تحقیقی و سایر تکالیف نیز در دوره کارآموزی ایشان به قوت خود باقی است.

ماده ۸۷- آن دسته از پذیرفته شدگانی که سابقه کارآموزی قضاوت یا وکالت (اعم از مرکز یا کانون) را داشته‌اند و با ارائه مستندات، انجام موفق آمیز تکالیف کارآموزی آن‌ها برای کمیسیون استانی محرز گردد، از تکرار این تکالیف با تایید کمیسیون معاف خواهند شد.

تبصره: تکالیف انجام شده، در صورت کان لم یکن شدن قبولی یا ابطال پروانه کارآموز یا وکیل و یا محرومیت موقت از شغل وکالت و یا اخراج از دستگاه قضایی از شمول این ماده خارج بوده و کارآموز مکلف به انجام دادن کلیه تکالیف کارآموزی می‌باشد.

ماده ۸۸- به جز موارد مندرج در قوانین و مقررات نظیر تبصره ۲ ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی، تقلیل یا معافیت دوره کارآموزی امکان پذیر نمی‌باشد و کارآموز دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری و اعضای هیات علمی و مدرسین دانشگاه در انجام تکالیف کارآموزی نیز تابع همین دستورالعمل بوده و موظف به انجام کلیه تکالیف کارآموزی می‌باشد.

ماده ۸۹- علاوه بر ابلاغ کتبی، روش هایی از جمله ارسال پیامک یا درج در تارنمای مرکز یا صفحه شخصی کارآموز نیز ابلاغ محسوب شده و تاریخ ارسال یا درج در تارنمای مرکز یا صفحه شخصی، تاریخ ابلاغ محسوب می‌شود و کارآموز موظف به ملاحظه و کنترل مستمر موارد فوق است و ادعای عدم اطلاع، مسموع نخواهد بود.

ماده ۹۰- کارآموز وکالت مودی مالیاتی محسوب شده و پس از دریافت پروانه ظرف مدت ۲ ماه مکلف به تشکیل پرونده مالیاتی است.

ماده ۹۱- تودیع پروانه در طی دوران کارآموزی ممنوع است.

ماده ۹۲- تعیین هزینه‌های دوره کارآموزی اعم از دوره آموزشی - کاربردی، اختبار، تمدید دوره، نقل و انتقالات کارآموزی، اعتراض به تصمیمات و غیره و معافیت های مربوطه و تعیین سهم استان از وجوه ماخوذه به صورت سالانه از سوی کمیسیون و با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی مرکز تعیین و به مراکز استانی ابلاغ می‌شود.

تبصره: مرجع دریافت هزینه‌های فوق به استثنای مواردی که در مقررات مرجع دیگری برای آن تعیین شده است، هیات مدیره استانی است.

ماده ۹۳- شیوه نامه ها و پیوست های مرتبط با این دستورالعمل، توسط معاونت آموزش حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ تصویب تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۹۴- در موارد پیش بینی نشده در این دستورالعمل، تصمیمات کمیسیون با موافقت معاون آموزش مرکز لازم الاجرا بوده و هرگونه تفسیر و رفع ابهام از دستورالعمل منحصراً در اختیار معاون آموزش مرکز می‌باشد.

ماده ۹۵- دستورالعمل کارآموزی وکالت مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه در ۹۵ ماده به پیشنهاد معاونت آموزش، در تاریخ ۱۳۹۹/۰۲/۰۲ توسط رئیس مرکز تصویب و ابلاغ و دستورالعمل های سابق کارآموزی و نقل و انتقال کارآموزان نسخ گردید.